

EEN FIETSTOCHT NAAR OOST EN NOORD NEDERLAND
(inclusief de VWG excursie Twente)

Do 19 mei 77. Na de nodige voorbereidingen vertrok ondergetekende om 12.30 uur op de racefiets uit Amstelveen met prachtig weer, maar harde (tegen)wind, via Botshol (nachttegaal, grote en kleine karekiet, rietzanger, grasmus, boomkruiper en rietgors) richting Hilversum, waar ik om 14.15 uur aankwam, met een leuke band, die bij een kennis snel geplakt werd.

Om drie uur ging de reis verder naar Apeldoorn over Amersfoort, Hoevelaken en Voorthuizen, waar tijdens een rustpauze een ooeivaar overvlog, achtervolgd door twee scholeksters. Na een vermoeiende tocht over de heuvels van de Hoge Veluwe aankomst in Apeldoorn om zeven uur.

Vr 20 mei 77. Na drie kwartier in de regen gereden te hebben reed ondergetekende om 10.30 uur over de IJssel Deventer in, alwaar de hoofdweg naar Almelo verlaten werd. Via fraaie (ver)dwaal- en sluipweggetjes werd Nieuw Hotten aangedaan, waar een roekenkolonie gevestigd was (circa 300 exx gezien). Andere vogels: grote lijster, gekraagde roodstaart, geelgors, en groene specht.

Vandaar ging het verder via de Holterberg (zwarte roodstaart, fluiter, grauwe vliegenvanger, zwarte mees en glanskop) slippend over losgrind-paadjes naar Rijssen, alwaar het NO-Twentse landschap zich steeds beter manifesteerde. Bij Zenderen, een plaatsje tussen Hengelo en Almelo, liep een bontbekplevier in een weiland: een ongewoon biotoop voor deze soort.

Voorbij Zenderen neemt het aantal fietspadjes en groen-omrande weggetjes sterk toe, hetgeen het rijden, zelfs met tegenwind, vergrootte. Het einddoel, de Jeugdhoeve Breklenkamp, werd bereikt via Hertme, natuurgebied 't Molenvoer, Het Stift bij Weerselo, Ootmarsum en Lattrop: sloten wit van waterranuncul, weilanden vol met herderstasjes, bossages, boerderijtjes en roodbonte koeien vervolmaakten dit fraaie stukje Nederland. Aan vogels ontbrak het geenszins: holenduif, patrijs, grauwe vliegenvanger, de eerste(!) buizerd, braamsluiper, spotvogel, wulp en zo- waar een goudvink!. Aankomst bij een van de mooiste jeugdhoeven van Nederland om vijf uur: een korte oprijlaan met kunderhoofdjes, omgeven door zeer hoge beuken en eiken, waarin een grote bonte specht, boomklevers en braamsluipers broedden, leidde over een smal bruggetje over de slotgracht naar het prachtige landhuis.

's Avonds werd een bliksembeest ook gebracht aan de Bergvennen, waar o.a. een boomvalk, oeverlopers en boompieper werden waargenomen.

Za 21 mei 77. Vandaag zou de ontmoeting met de VWG excursie om 9.30 uur in Denekamp plaatsvinden. Tijdens de fietstocht van de JH naar Denekamp werden o.a. waargenomen: grote lijster, gekraagde roodstaart, grasmus en boomklever. Stipt op tijd arriveerden Martin van den Berg, Hr en Mevr Rypkema, Jos van Til en Niko Wijkers.

Na de koffie werd koers gezet naar Bentheim, 30 km van Denekamp, waar we de middelste bonte specht hoopten te zien. Het bos waarin deze broedt ligt vlakbij het station van Bentheim en hoort bij een Kurhaus. Het is een gemengd eiken-beukenbos met een weelderige struik- en kruidlaag met o.a. vlier, hazelaar, kamperfoelie, schaduwgras, uitgebloeide bosanemonen, klaverzuring en daslook. Opvallend is dat de dode bomen hier niet worden opgeruimd, waardoor het bos zeer geschikt is voor hollenbroeders, die wij dan ook in ruime mate zagen. Boomklevers, hollen-

duif (nog prachtig roepend), 7 appelvinken, 4 bonte vliegenvangers, fluiters, minimaal 3 grote bonte spechten werden in het bos waargenomen.

Na een uur zoeken werd de middelste bonte specht gevonden. De vogel was niet erg schuw en bleef op ± 12 m bijna een minuut tegen een vrijstaande boom poseren. Enkele malen werd een zacht "tsjuuk" gehoord, gelijkend op de grote bonte specht, maar minder metaalachtig. De bekende gaaiachtige roep werd niet gehoord.

Gelunchd werd op de parkeerplaats van het Kurhaus terwijl de appelvinken en een in een plas in de berm fouragerende familie grote gele kwikstaarten ons om de oren vlogen. Vervolgens werd een wandeling gemaakt in het gemengde loof- en naaldbos ten Noordwesten van het station. Daar hoorden we enige zwarte mezen, zagen verder de prachtige zwarte specht, goudvink, geelgors en grauwe vliegenvanger. Op een door brand ontstane open plek van ongeveer twee vierkante kilometer vloog een sperwer over. Hierdoor aangemoedigd werd ongeveer een uur uitgekeken naar eventueel nieuwe overvliegende roofvogels. Het bleef bij 6 buizerden en een wespindief tot er om kwart voor vier, net voor het vertrek, twee roofvogels aankwamen, die aanvankelijk beide voor haviken werden aangezien. Eén van beide bleek echter een wespindief te zijn, doch, één havik is ook een havik, nietwaar?!

Rond vijf uur ging de tocht naar het Syelvenn, vlak onder Nordhorn met onderweg een tortelduif, enige wulpen en een mannetje grauwe klauwier, pronkend langs de kant van de weg.

Op en bij het Venn zagen we geelgors, boompieper, grutto, turoluur, wintertaling en nog een paartje grauwe klauwier, terwijl we bij terugkeer onder de stippelmotruips zaten, die overal aan vast bleef plakken.

Na het eten en het inrichten van het kampement werd tegen zons-
ondergang (21.45 uur) het heideveld "de Paardeslengte" bezocht, op de grens ten Noorden van Ootmarsum, om de nachtzwaluw te zien of te horen. Maar een uur zoeken op de duistere heide gaf, op een grote vleermuis na, niet het gewenste resultaat. Bij terugkomst op de camping bij Denekamp werd een bedelende jonge ransuil gehoord.

Zo 22 mei 77. Vertrek om 9.30 uur op deze prachtige zondagmorgen naar de Bergvennen. Het was hier gelukkig nog niet zo druk, zodat rustig kon worden genoten van de omgeving en zwarte sterns, geelgors, overloper, kuifmees, een bijna albino buizerd, spotvogel, braamsluiper en twee patrijzen: volgens Martin van den Berg behoorden deze patrijzen tot het subsp. *spagnetorum*: de vogels waren inderdaad vrij donker met een compleet grize borst.

Twee uur later reden we over kleine stille weggetjes naar de Dinkel ten Zuiden van Denekamp. De wandeling in de omgeving leverde een bonte vliegenvanger, de eerste wielewaal, spotvogel, braamsluiper, paapje, nestbouwende huiszwaluwen en een buizerd op.

Na een picknick rond twee uur in een weilandje was de excursie NO Twente afgelopen. Na afscheid genomen te hebben van ondergetekende zou via Flevoland naar Amsterdam gereden worden.

Die middag fietste ik via het landgoed Singraven en de watermolen (goudhaan, grote gele kwikstaarten, nachtegaal) naar het Springendal ten Noorden van Ootmarsum met boomklever, grauwe vliegenvanger en fluiters.

's Avonds werd door mij nog een tochtje naar de noordelijkste punt van Nederland in Twente gemaakt. De terugtocht naar de Jeugdherberg

door de bossen, nèt over de grens, leverde zwarte mezen, een weinig schuwe zwarte specht, fluiter en kuifmee op.

Dit betekende voor mij het einde van de VVG excursie, die met 74 soorten, waaronder voor West-Nederland tamelijk zeldzame, als bijzonder geslaagd mag worden beschouwd. Laten we hopen dat de volgende keer wat meer niet-bestuursleden ons zullen vergezellen. Ook de prijs bleek dik mee te vallen, ik zal maar niet vermelden hoe weinig het mij kostte (maar dan moet je er wel zelf heen fietsen.).

Ma 23 mei 77. Na het ontbijt vertrok ik om 9.00 uur naar Groningen met nog steeds prachtig weer: onbewolkt en een zwakke NO wind. De tocht begon net twee sperwers net over de grens. Een kwartier lang werd ik bij Neuenhaus vergast op een paartje haviken, dat op 15 meter hoogte poseerde!. Himmelhoog jauchzend werd de reis naar Eelichheim voortgezet met tussen neus en lippen door: een paartje roodborsttapuit, gekraaide en zwarte roodstaart, nachtegaal en spotvogel.

Via Schoonebeek, Nieuw Amsterdam, het pittoreske dorpje Sleen en door de Boswachterijen Schoonoord, Schoonloo en Grolloo werd koers gezet naar Rolde. Via het Ballooërveld kwam ik in het stroomgebied van de Drentsche Aa. Veel vogels waren er evenwel niet.

Vandaar werd langs Taarlo, Oudemolen, Zeegse en Zuidlaren naar Glimmen gereden, dat evenwel door afzettingen rondom de zojuist gekapte trein bij De Punt niet bereikt kon worden. Je ziet nog eens wat op zo'n fietstocht! Via Noordlaren, Onnen en Haron kwam ik om half vijf aan in Groningen met onderweg nog braamsluiper, goudhaan, kleine karekiet en snor.

Di 24 mei 77. Na een dagje bezig te zijn geweest met het voorbereiden van de doctoraalfase Biologie, die ik aan de Groningse Rijksuniversiteit ga doorlopen, werd 's avonds een bezoek gebracht aan de boswachterij Giet n, die ik om 20.30 uur bereikte. Vermeldenswaard zijn de waarnemingen van een jagende bosuil en twee "spagnetorum"-patrijzen. Volgens informatie kon je vanaf de uitkijktoren aldaar de ruigpootuil horen en mijn uurtje kouvatten tijdens een prachtige zons-
ondergang werd wel beloond: twee keer werd de ruigpootuil gehoord en nogelijk werd deze zelfs gezien: een klein, gedrongen, via of meer effen lichtbruin uiltje vloog bij 40% licht langs. Vanuit de toren verder twee buizerden en roepende steenuilen uit twee richtingen.

Hierna werd naar het territorium van een andere ruigpootuil gereden, maar hier werd deze soort niet gehoord, wel een paar bedelende ransuilen. Tegen één uur die nacht was ik terug in Groningen.

Do 26 mei 77. 's Ochtendsvroeg met de bus naar Lauwersoog: in de Lauwerszee een bruine kiekendief, 6 gele kwikstaarten en een paar berg-eenden. Tijdens de bootreis van een uur naar Schiermonnikoog, net laag water, werden 20 bonte strandlopers, 150 eider-eenden, 20 zwarte sterns, 1 noordse stern (met zekerheid), 15 dwergsterns, 1 goudplevier, 30 zilverplevieren en 2 kanoetstrandlopers waargenomen.

De wandeling naar de Kobbenduinen, langs de dijk en door de Kwelder leverde 6 oeverpiepers, 1 rosse grutto, 350 rotganzen, 1 watersnip, 2 wielewalen in de eendenkroei, 5 grote en 5 kleine mantelmecuwens, 2 oeverlopers en 2 tapuiten op. Een blik over de Strandvlakte bracht

geen nieuwe soorten. Wel de tocht langs de Kobbenduinen naar het Strandpaviljoen: 3 wespddiepen, die verdacht veel op haviken leken en een paartje grauwe klauwier.

Over de oude, gelukkig nog onverharde Reddingweg ging de tocht voort richting Groene Glop (vlakbij de begraafplaats Vredenhof) met enkele barnsijzen, 4 bramsluipers, een bosrietzanger, 2 grauwe vliegenvangers en in het Glop een opgestote 6 blauwe kiekendief van zeer nabij (geen prooi gevonden) en 10 rustig voorbijzeilende wespddieven.

Kriskras door het bos en de Westerduinen (1 goudhaan, 1 boompieper, 1 nachtegaal) werd tegen vier uur de Westerplas bereikt, die vanaf de ZW-NO dijk goed te overzien was: 10 oeverwaluven, 2 wintertalingen, 3 kraakeenden, 2 sloeenden, 2 kleine karekieten, 2 dodaarsen, 1 grote karekiet, 1 tafeloend, 1 rietzanger en 1 o kempfaan.

In het dorp aangekomen bemerkte ik dat mijn horloge een uur achterliep, zodat er nauwelijks meer tijd overbleef voor een pilsje, alvorens de bus naar de boot vertrok!

Vanaf de boot werd niets gezien: het was hoog water en de vermoedheid deed zich gelden. Een kluut in de Lauwerszeepolder bracht het totaal aantal soorten op 89! 't Is een goed eiland, Schier, dat is het!

Naschrift. De terugreis naar Amstelveen weer over Apeldoorn verliep voorspoedig. Op vogelgebied was er echter niets meer te beleven: wat wil je ook met 129 soorten in 8 dagen!

Een fietstocht door Nederland: w rm aanbevolen !!

W.J. Haver,
7-8-1977

WH/RD